

Meie Aeg

Nr. 12
1939

Tunned sina Jeesust?

Meie Õnnistegija Jeesus Kristus tuli siia maailma, et aidata inimesi. „Ta võttis enese peale meie haigused ja kandis meie tõved,“ et olla inimesoole abiks kõiges. Ta tuli kõrvaldama haigust, häda ja pattu. Tema ülesanne oli parandada inimeste seisukorda; ta tuli, et anda neile tervist, rahu ja täiuslikku iseloomu.

Temalt abi otsijate olukorrad ja vajadused olid väga mitmesugused, aga ükski ei tulnud tema juurest tagasi ilma abi saamata. Temast hoovas tervestav jõud ning inimesed said terveks ihult, hingelt ja vaimult.

Õnnistegija töö ei piirdunud aja ega asukohaga; tema kaastundel ei olnud piire. Tema aitamine ja õpetamine võttis nii suure ulatuse, et ükski hoone Palestiinas ei olnud küllalt suur, et mahutada neid, kes tahtsid pääseda tema juure. Galilea rohelistel mäenõlvakutel, teedel, järvekallastel, kogudusekodades ja igal pool, kus võidi tuua haigeid tema juure, oli tema ravila. Igas linnas, igas maakohas, igas külas, kust ta läbi läks, pani ta oma käed haigete peale ning tegi nad terveks. Igal pool, kus südamed olid valmis vastu võtma tema kuulutust, seal trööstis ta neid oma taevase Isa armastuse töötamisega. Kogu päeva läbi teenis ta neid, kes tulid tema juure; ja õhtul kinkis ta oma tähelepanu neile, kes olid päeval tööl.

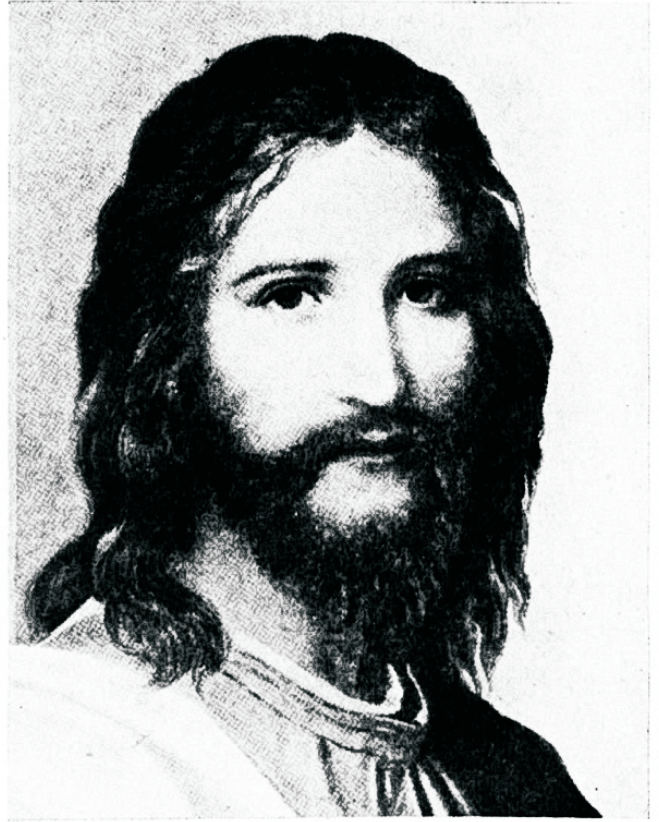
Jeesus kandis suurt vastutuskoormat inimeste päästmiseks. Ta teadis, et kõik inimsugu hukkub, kui nende põhimõtetes ja eesmärkides ei tule otsustavat pööret. See teadmine oli tema hinge koorem, ja ükski ei võinud ära arvata, kui raske see temal oli.

Tema juures olla tähendas taevast. Iga päev pidi ta vastu astuma läbikatsumistele ja kiustustele; iga päev puutus ta kokku mitmesuguste pahedega, ja ta nägi nende mõju hingedele, keda ta püüdis aidata ja päästa. Aga kõigest hoolimata ta ei saanud väsinuks ega araks.

Tema elu oli alatine eneseohverdamine. Tal ei olnud kodu siin maa peal, olgu siis, kui sõbrad heast südamest ta vastu võtsid oma kodus. Ta tuli meie pärast elama vaese elu ning olema ja töötama hädaliste ja kannatajate juures. Ta oli tundmatu ja austamatu rahva keskel, kelle heaks ta tegi nii palju.

Ta oli alati vastutulelik ja rõõmus, ja kes kuidagi kannatasid, need tervitasid teda kui elu ja rahu toojat. Ta tundis täiskasvanute, noorte ja laste vajadusi, ja kõikidele saatis ta kutse: „Tulge minu juure!“

Oma misjonitöös Jeesus kulutas enam aega tervestegemiseks kui kuulutamiseks. Tema

imeteod tunnistasid tema sõnade tõsidust, et ta ei olnud tulnud hukkama, vaid päästma. Kuhu ta iial läks, sinna oli juba eele läinud teade tema halastusest. Kust ta läbi läks, seal rõõmustasid need, kes olid osa saanud tema kaastundest. Hulgad kogunesid tema ümber, et kuulda tema käest mis Jumal on teinud. Tema hääli oli niimitmele esimeseks kuulnud heliks, tema nimi esimeseks lausunud sõnaks, tema pale esimeseks nähtud inimpalgeks. Miks siis nad ei pidanud armastama Jeesust ja kuulutama tema kiitust!

Jeesus kasutas iga võimalust tervestegemiseks, et võida istutada inimhinge jumalikke põhimõtteid. See oli tema tegevuse eesmärk. Ta jagas maiseid õnnistusi, et võita inimeste südameid tema armu vastu võtma. Jeesus oleks võinud tõusta kõrgeimale kohale juudi rahva õpetajate seas, aga ta tahtis ennemini kuulutada vaestele armuõpetust. Ta rändas ühest kohast teise, et inimesed võiksid kuulda tõe sõna. Järvel, mägedel, linnatänavail, pühakojas või templis kuuldi teda seletamas pühakirja.

Kristuse õpetus erines kirjatundjate ja variseride kirjaseletusest sel määral, et rahvas pani seda tähele. Rabid pidasid kinni pärimustest, inimeste õpetustest ja arvamistest; tihti asetati see, mis inimesed olid pühakirja üle õpetanud ja kirjutanud, pühakirja enda asemele. Kristuse õpetuse aineks oli Jumala sõna. Ta vastas igale

küsimisele: „Nõnda on kirjutatud!“ „Mida ütled pühakiri?“ Kuidas sa loed?“ Igal juhul, kus tõusis üles mingi küsimus, kas sõbra või vaenlase poolt, ta tõi ette Jumala sõna. Ta kuulutas evangeeliumi selgelt ja mõjuvalt. Tema sõnad tõid valguse usuisade ja prohvetite õpetuste üle, ja pühakiri muutus inimestele uueks ilmutuseks. Iialgi enne ei olnud inimesed nii selgesti mõistnud Jumala sõna sügavat tähendust.

Teist niisugust evangelisti kui Kristus ei ole kunagi olnud. Tema oli taeva Kuningas, aga ta alandas ennast ja võttis enesele meie loomuse, et ta võis inimesi kohata seal, kus nad olid. Kõigele rahvale, rikkale ja vaesele, vabale ja orjale, tõi Kristus, see seaduseingel, lunastuskuulutuse. Tema kuulsus suure arstina levis kogu Palestiinas. Kus ta iial oli, sinna kogunesid haiged, et paluda temalt abi. Paljud tulid ka selleks, et kuulda tema sõnu ja saada puudutatud tema kätest. Nii rändas see auriigi kuningas lihtsa inimese kujul ühest paigast teise, kuulutades evangeeliumit ja aidates haigeid.

Ta võttis osa rahva suurtest igaaastastest pidustest, ja seal ta võis rääkida väliseist tseremooniaist kütkestatud rahvale taevaseist asjadest ja igavestest väärtustest. Kõigile tõi ta midagi tarkuse varakambrist. Ta rääkis neile nii lihtsas keeles, et nad pidid teda aru saama.

Kristus käis kõik maa läbi, kuulutas evangeeliumi ja tegi haigeid terveks.

Ta aitas kõiki, kes olid hädas ja mures. Hella, armastava südamega aitas ta patuhaigeid hingi ning tõi neile tervise ja jõu.

Suurima õpetajana püüdis ta tulla rahvale lähedale, rääkides asjust, mis neid kõige rohkem huvitas. Ta esitas tõde nii, et see oli põimitud kuulajate pühimate tunnetega ja parimate mälestustega. Ta õpetas viisil, mis neile võimaldas aru saada kui väga ta osa võtab nende huvidest ja käekäigust.

Tema õpetused olid nii isikupärased, tema võrdlused nii kohased, tema sõnad nii kaastundlikud ja sõbralikud, et tema kuulajad olid vaimustatud. Lihtsus ja tõsidus, millega ta kõnetas kannatajaid, pühitsesid iga tema sõna. Millist tegevust elu ta elas! Päevast päeva võis teda näha külastamas kodusid, kus oli viletsus ja puudus, ja ta tõi meeleheitjaile lootust ja murest-murtuile rahu. Süda täis armastust ja kaastunnet käis ta ringi, tõstis üles langenud ja jagas tröösti kurbadele. Kus ta iganes oli, seal oli ta õnnistuseks.

Teenides vaeseid ta püüdis ka leida teed rikkaste juure. Ta otsis tutvust rikkaste ja haritud variseridega, juudi ülematega ja rooma pealikutega.

Ta võttis vastu nende kutsed, võttis osa nende pidustustest, tutvus nende huvidega ja tegevusaladega, et leida teed nende südame juure ja ilmutada neile igavesi varandusi. Kristus tuli siia maailma selleks, et näidata, et inimene võib elada veatut elu, kui ta võtab vastu väge ülevalt. Väsimata kannatlikkusega ja osavõtliku abivalmidusega püüdis ta rahuldada kõikide vajadusi. Oma õrna armastuse avaldusega ta kaotas rahu ja kahtluse nende hingest, muutis vaenu armastuseks ja usaldamatuse usalduseks.

Meie Issand ja Õpetaja võis igähele öelda: „Käi minu järel!“ Ja kellele ta nii ütles, see tõusis ja järgis temale. Purunesid sidemed, milledega maailm hinge seob. Tema häält kuulates kadus saamahimu ja auahnus südamest, ja inimesed tõusid ja käisid Õnnistegija järel.

Kristus ei tunnustanud rahvuse, seisuse ega usutunnistuse vahesid. Kirjatundjad ja variserid tahtsid meeleldi taeva andeid piirata teatud paigale ja rahvale ning muu Jumala perekonna maailmas sealt välja jätta. Kristus aga tuli selleks, et iga vaheseina maha kiskuda. Tema ülesanne oli näidata, et Jumala armu ja armastuse anded on piiramatud nagu õhk, valgus ja vihm.

Tema elu rajas usundi, milles ei ole seisusi, usundi, milles on juudid ja paganad, vabad ja sulased ühendatud ühisesse vendlusse, kuna kõik on üheväärilised Jumala ees. Mingi maine küsimus ei saanud mõjutada tema teguviise. Ta ei teinud vahet lähemaste ja võõraste vahel ega (Lõpp 191. lhk.)

E. G. White

Igavene valgus ja inimlik pimedus

Ligi kaksikümmend sajandit tagasi ühel ööl helendas Petlema ümbruse väljadel hele valgus. See oli hoopis iselaadi kui harilik valgus. Ka polnud ta tekitatud karjaste õitsetulest. Vaid ta langes otse sametmustast taevast karjastele, kes olid tulede ümber ja pidasid silmas oma karju. Karjased polnud iial enne näinud säärast valgust, mis oli nii hele, puhas ja jumalik. See oli taeva valgus ja seal puutus taevast kokku maaga. Ning püha aruanne ütleb, et „karjased kartsid üliväga“.

Valgusel on alati olnud teatud kütkestav võlu. Te mäletate veel, kuis lapsena istusite kolde ees ja vahtisite hõõguvaid süsi koldes; kuis siis üksikud tulekeeled lakkusid üle hõõguvpunase massi ja virvendav helk langes teie ette pimedale põrandale. See oli haarav pilt, mis tahtmatult suunas pilgud valgusele. Valguse järele on ikka otsinud inimese silm ja igatsenud inimese vaim. On kaks kohta, kust inimene tingimata otsib väljapääsu, need on teadmatuse ja pimedus. Kogu oma jõuga püüab inimene päästva valguskiire järele.

Samal ööl, millal Petlema väljal ilmus valgus, kuulutas taeva ingel maailma Valguse sündinud: „Sest teile on sündinud täna Taaveti linnas Önnistegija, kes on Issand Kristus.“ See sündmus, mille tähistamiseks kristlik maailm peab jõulupühi, muutis põhjalikult maailma palge. Seda mitte niipalju väliselt, kui just ideoloogiliselt. Maailm sai endale ideaali, eeskuju, kes oli oma olemuselt ja iseloomult peajagu kõrgem harilikust inimesest.

Kui maailm jälgiks neid põhimõtteid, mis omas suur Naatsareti Õpetaja, siis oleks seal pimedust palju vähem. Kõige esimene ja suurem erinevus, mis lahutas valguse pimedusest, oli teiste heaks elamine. Omakasupüüd on nii sügavasti juurdunud kõikidesse inimestesse, et selle kohutava pimeduse peletamiseks ei piisa üksikisiku jõust. „Mis mina üksinda suudan teisiti teha, kui kõik on selle vastu,“ ütlevad sageli head inimesed. See iseloomuomadus saab alguse juba väikese lapse elus. Vaadake, kuidas ta rebib kurjalt oma mängukaaslaselt nuku! Ja kui ta kasvab, kas peab tast siis arenema parem inimene?

Kõik maailma süsteemid on rajatud sellele üliõrnale tundele ja me ei oskagi maailma ette kujutada teisena. Iga inimene soovib mugavust. Ta tahab, et ta oleks tingimata ka niisama hästi riides kui teine. Iga ametniku salajaseks sooviks on ametikõrgendus. Eranditult igale meel-

dib, kui teda tunnustatakse, kui tast kiitvalt räägitakse ja kui ta on seltskonnas lugupeetud. Need asjad on muutunud nii loomulikuks, nagu peaks see ikka olema nii. Ja oma eesmärkide saavutamisel ei hoolita kaasinimese elust. Nii on saanud alguse jaht õnne järele, maade järele, rikkuse järele ja kuulsuse järele. Ja südame-tunnistus on nende eesmärkide taotlemisel sunnitud vaikima.

Sellest tundest, et iseendal ikka oleks kõige parem, on kasvanud välja vale, vargus, tapmine ja sõda. Ning nõnda on maailm tormanud pimedusse, kust väljapääs pole kerge. Omakasupüüd tungib sisse uksest ja irvitab vastu aknast. Kõikjal sa kohtad teda, ja kahjuks sa ise ka jäta ta elama... „Sest kõik nad otsivad eneste oma...“ Kuna paljud veel ei mõista, et nad on vaimsest pimedusest haaratud, siis on olukord veel kurvem. „Kui keegi kõnnib päeval, ei komista ta mitte, sest ta näeb selle maailma valgust. Aga kui keegi kõnnib öösi, siis ta komistab, sest temas ei ole valgust.“

Kristuse põhimõtetest aga paistavad meile heledad valguskiired, ja me teeme hästi, kui paneme neid tähele. Kristuse elu vaadeldes näib, et tal polnud palju või õigem peagu sugugi aega enda jaoks. Kogu ta elu oli pühendatud kaasinimestele. Kord tuli keegi isik ta juure ja ütles: „Issand, ma tahan sind järgida, kuhu sa iial lähed.“ Jeesus aga ütles talle: „Rebastel on augud ja taeva lindudel on pesad, aga Inimese Pojal pole aset, kuhu ta oma pea paneks.“ Olles Suure Kohtu ees pekstud ja teotatud, oli tal ometi mahti, et vaadata oma halastava pilguga jüngrile, kes teda salgas. Ristil rippudes ta mõtles oma emale, määrates talle toitja, ja palus oma vaenlaste eest. Ainus kord, millal Kristus palus ka enda pärast, on Pühakirjas mainitud võitlusööl Getsemanes. Kuna tema eeskuju on ülev ja ta elas ka seda läbi, mida õpetas, siis on tema õpetused erilise väärtusega.

Nii ütles Kristus ühel puhul: „Rahvaste kuningad valitsevad isandatena nende üle ja nende võimumehi hüütakse armulisiks isandaiks. Kuid teie ärge mitte olge nõnda, vaid suurem teie seast olgu kui noorem, ja ülem kui see, kes teenib.“ Me ütleme sellele, et see on praeguse maailma valitsussüsteemis täiesti läbi viimata. Ja, muidugi, kuna maailmas valitsevad teised seadused ja selle üle valitseb pimeduse vürst. Ent kujutlegem olukorda, et kõik maailm omaks selle Kristuse põhimõtte; et omakasupüüd oleks kadunud ja igauks austaks ja hindaks teist enam

Endiselt puistab päike oma valgusekulda; ainult inimeste teod heidavad sügavaid varje...

kui ennast. Siis ongi maailm jõudnud selleni, mida ta nüüd vääril teel tahab omandada. „Kõik, mida te tahate, et inimesed teile teevad, tehke ka neile,“ ütles Kristus. Siis armastaksime oma kaasinimesi samuti, nagu tahame, et nad meid armastaksid. Siis annaksime teistele osa oma varandustest, nagu tahame, et nad meile annaksid. Ja sedasama teeksid ka teised meiega. Siis annaks üks riik teisele oma rikkusest, nagu ta tahab, et talle antaks. Kõik oleksid õnnelikud ja kõik saaksid sedasama, mida nad nüüd taotlevad vägivallega. Ja omakasupüüd, vaen ja kurjus oleksid kadunud. Asjata ei hävitataks kallist inimelu ega varandusi. „Armastage oma vaenlasi. Anna sellele, kes sult palub. Ja sellele, kes tahab sinuga käia kohut ja võtta su vammuse, jäta ka kuub.“

Kui me nüüd ütleme, et see kõik on võimata läbi viia praeguses maailmas, siis tunnistame selle maailma süsteemi prankrotti ning nõustume ütlusega, et maailm on pimeduses.

Maailmas pole puudus ei leivast ega rikkusest, ei kullast ega hõbedast. Aga ikka ja jälle puhkevad sõjad leiva ja rikkuse pärast. Ikka jälle tahetakse endale koguda rohkem. Omakasupüüd tõstab pead ja hävitab õilsa vaimu. Maapind annab küllaldaselt toitu, mida kogu

maailma elanikkond ei jaksaks ära süüa, kuigi nad kõik elaksid kõige paremini. Kuid ikka on küllalt veel vaeseid, kes on tänulikud iga kanika leiva eest. Ent leidub ka roimareid, kes on valmis kõigeks, et saada kõlisevaid rahatükke. Miks on maailmas puudus, vägivald ja kurjus? „Pimedus katab maad ja pilkane pime rahvast,“ ütleb meile Pühakiri. Kahjuks on inimene see olevus, kelle kätte on antud suur võim maailma organiseerimisel. Seda tehes on ta läinud vääradele teele, juhtides seda mitte Kristuse õilsate mõtete kohaselt, vaid oma madalate soovide järgi.

Kristus oma eeskujuga näitas, et on võimalik elada tema kõrgete ideaalide kohaselt. „Kes, kuigi ta oli Jumala nägu, ei arvanud seda saagiks olla Jumalaga ühesugune, vaid loobus iseenese olust ning võttis orja näo, saades inimese sarnaseks; ja ta leiti välimuselt inimesena; ta alandas iseenese, saades kuulekaks surmani, pealegi ristisurmani. Sellepärast ongi Jumal teda ülendanud kõrgele...“

Me küsime, kas oli kasu, et Kristus tuli maailma, kuna maailm ei ole muutunud selle läbi kuigi palju paremaks? Ka Pühakiri tõendab seda: „See tõeline valgus, mis valgustab iga inimest, oli tulemas maailma; ta tuli sellesse, mis tema oma, ja tema omad ei võtnud teda mitte vastu.“ Kogu pimedusse uppunud maailm ei saa üialgi valgusega täidetud, aga „nii paljud, kui tema vastu võtsid, neile andis ta meelevalla saada Jumala lapsiks.“

Kristuse misjon siin maailmas oli, et otsida neid, kes olid kadunud, tehes nad valguse lasteks. Nende õilsate omadustega inimeste jaoks, kes elavad teiste heaks, on Kristus ette näinud õiguse riigi. Selle riigi loob Kristus pärast seda, kui maailm oma pimeduse ja kurjusega on hävinud. „Nõnda peavad Jehoova lunastatud tagasi tulema ja Siionisse minema hõisates, ja igavene rõõm nende peade peal.“ „Neil ei pea olema nälga ega janu; ei põud ega päike pea neid vaevama; sest nende halastaja peab neid saatma ja vee allikate juure neid juhatama.“ „Päike ei pea enam sulle päeva valguseks olema, ega kuuvalge paisteks sulle olema; vaid Jehoova tahab olla sulle igaveseks valguseks ja su Jumal su iluks, ja su leinamise päevad peavad otsas olema.“

Nüüd, kui mõtleme tagasi Kristuse sünnile, mõtleme ka tagasi valgusele, mida ta tuli tooma maailma, ja igavesele valgusele, mida ta on loonud inimlaste jaoks tulevases valguse riigis. Ning me sooviksime, et oleksime meiegi need, kelle pärast Kristus tuli maailma.

V. Viirsalu

Kaks suurt sündmust

Juuda rahva juhid, preestrid ja kirjatundjad ei oodanud patust vabastajat, vaid nende soov oli vabaneda Rooma võimust. Oma rahvuslikus uhkuses ja oma lihameeles nende ülimald soovid keerlesid maailmaliku au ja võimu ümber. Neil puudus õige mõiste oodatud Messia ülesannete kohta. Nad ootasid Messiat, kes pidi tulema kuninglikus aus ja väes ning sundima maise võimu abil Iisraeli rõhujad enda alla. Oleksid nad uurinud prohvetikuulutusi õiges alandlikus vaimus, siis nad ei oleks langenud sellesse eksitusse. Nad jätsid need prohvetikuulutused tähele panemata, milles kõneldi Messia tulemisest alanduses. Prohvet Iesaja väljendab rahva mõtteid Messia kohta, öeldes: „Küll meie nägime teda, aga temal ei olnud seda nägu, et meie teda pidime ihaldama.“ Jes. 53, 2. Ka siis, kui Kristus algas oma avalikku tööd, kogudes endale jüngreid, ei tuntud temas Iisraelile töötatud kuningat. Kui jüngrid juhtisid rahva tähelepanu Kristusele kui tõelikule Messiale, öeldes: „Kellest on kirjutanud Mooses käsuõpetuses ja prohvetid, selle meie oleme leidnud, Jeesuse, Joosepi poja, Naatsaretist,“ siis vastati üleolevalt: „Kas Naatsaretist võib tulla midagi head?“ Joh. 1, 46. Oleks Kristus Jeruusalemas sündinud, ja pealegi mõne suursuguse vaimuliku perekonnas, siis oluks asi teissugune. Nüüd aga oli üldine otsus: „Meie teame, et Jumal on rääkinud Moosesega, aga kust see inimene on, ei tea me mitte.“ Joh. 9, 29.

Siiski leidis üksikuid usklikke, kes olid uurinud hoolega Pühakirja, igatsedes selle järele, kes võiks neid patust vabastada. Nende sekka kuulusid Maria, Joosep, Sakaria ja Eliisabet (Luuk. 1), karjased väljal, naisprohvet Anna ja vana Siimeon. Temast öeldakse, et ta oli „õige ja jumalakartlik ning ootas Iisraeli lohutust, ja Püha Vaim oli tema peal.“ Temale oli Püha Vaim ilmutanud, et ta ei näe surma, enne kui ta on näinud Võitut, s. o. Messiat. Ja ta tuli Vaimu sunnil pühakotta. Ja kui vanemad tõid lapsukese Jeesuse, et tema pärast täita käsuõpetuse kombed, siis ta võttis tema sülle, kiitis Jumalat ning ütles: „Issand, nüüd sa lased oma sulase rahu minna, oma sõna järgi, sest mu silmad on näinud sinu õnnistust, mille sa oled valmistanud kõigi rahvaste nähes, valguseks, mis peab illumina paganaile, ja auks oma rahvale Iisraelile.“ Luuk. 2, 25—32.

Need üksikud olid Iisraeli esitajad, kes oma oodatud kuningat vastu võtsid. Jumal ei saanud oma Poega mitte üksi Juuda rahvale, vaid ka paganatele. „Sest nõnda on Jumal maailma

armastanud,“ kõlas Jumala väljendus. Oli tulnud aeg, et ka paganad pidid nägema valgust, mis pidi ilmuma omal ajal. „Tema sees oli elu ja elu oli inimeste valgus“. See valgus oli samal ajal valgustanud ka paganaid.

Kolm tarka hommikumaalt tulid Jeesust kummardama. Need targad kuulusid hommikumaal looduseuurijate sekka. Nähes looduse imedes isikliku Jumala kätetööd, nad olid looduseimedest väga mõjutatud ja püüdsid neid täielikumalt tundma õppida. Nad uurisid ka vanu idamaade kirjatöid, milles ühe vägeva kuninga tulekut ette kuulutati. See ettekuulutus oli saanud oma alguse juba Paradiisist. Jumal töötas langenud inimsoole võitu kõige kurja üle. Selle pidi teostama „naise seeme“, kes pidi rõhuma mao pea. Ka Jakob kuulutas ette Silo (Rahusaatja) tulekut, kelle sõna võtab rahvas kuulda. 1. Moos. 49, 10. Nende töötuste täitumise ootus oli kantud edasi ühest rahvapõlvest teise, kust see oli kandunud isegi paganlikkusesse tarkuseraamatutesse. Ka Piileam, kes ka kuulus idamaa tarkade seisusesse, ja kes teatud aja kestel oli olnud elava Jumala prohvet, oli kuulutanud ette ühe kuninga tulekut, kes pidi tegema Iisraeli vägevaks rahvaks. Piileam ütles oma ettekuulutuses: „Ma näen teda, aga mitte nüüd, ma vaatan tema peale, aga mitte ligidalt: Täht käib välja Jakobist ja kuninga kepp tõuseb üles Iisraelist ja peksab maha Moabi maa vürstid ja rikub ära kõik Seti lapsed.“ 4. Moos. 24, 17.

Need targad olid uurinud heebrealaste pühi kirju ja jõudnud veendumusele, et töötatud kuninga tuleku aeg pidi olema lähedal. Kui nad aga nüüd nägid taeva looduslikku tähte, siis nad mõtlesid kohe Piileami ettekuulutusele ja otsustasid alata reisi tähe suunas. Nad läksid välja usus, nii kui vanasti Abraham, teadmata kuhu nad välja jõuavad. Nad võtsid oma reisi peasihiks Juudamaa pealinna, Jeruusalemma. Jõudes sinna me loeme Pühakirjast nende reisi tulemusest: „Vaata, siis tulid

Targad Hommikumaalt tulevad Jeesust kummardama.

Karjased leiavad Jeesuse söimes magavat.

las neilt, kus Kristus pidi sündima. Nemad ütlesid temale: Petlemas Juudamaal; sest nõnda on kirjutatud prohveti kaudu: Ja sina Petlem, Juudamaal, ei ole mingil kombel vähem Juuda vürstide seast, sest sinust lähtub Valitseja, kes mu rahvast Iisraeli hoiab kui karjane. Siis kutsus Herodes targad salaja ja uuris neilt hoolega aja, mil täht oli ilmunud. Kui nemad olid kuningat kuulnud, läksid nad teele. Ja vaata, täht, mille nad olid näinud hommikumaal, käis nende ees, kuni ta tuli ja seisatas üleval seal kohal, kus oli lapsuke. Aga tähte nähes said nad üliväga rõõmsaks. Ja nad läksid sinna kotta ning nägid lapsukese ühes Maarjaga, tema emaga, ja heitsid maha ning kummardasid teda ja avasid oma varandused ning tõid temale andeid, kulda, viirukit ja mirri.“ Matt. 2, 1—11.

Nii kõlab evangeeliumi aruanne Kristuse sündimisest ja esimeste paganate tulemisest teda kummardama. Praegu on see sündmus kõiges maailmas tuntud ja selle õnnistused kõigile kättesaadavad. Kristuse, Jumala Poja tulek siia maailma, tema õpetus ja eeskuju on avaldanud inimsoole suurt mõju, andes kogu maailmale teisuguse välimuse. Jutustus sellest sündmusest ei jäta ühegi õige kristlase südant külmaks. Pühliku imetlusega mõtlevad paljud jälle sellele sündmusele, korrates suurimas tänumeeles sõnu: „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on annud, et ükski, kes usub temasse, ei saaks hukka, vaid et temal oleks igavene elu.“ Joh. 3, 16.

See Jumala Poeg on töotanud tagasi tulla. Oma esimese tulekuga siia maailma ta pani inimeste lunastusele aluse. Oma jälletulekul ta asutab siia armastuse ja õiguse riigi. See on Jumala plaan selle maailmaga. Kristuse teist tulemist peavad uskuma kõik, kes usuvad Jumalat

targad hommikumaalt Jeruusalemma ja ütlesid: Kus on see sündinud juudalaste kuningas? Sest meie oleme tema tähte näinud hommikumaal ja oleme tulnud teda kummardama. Aga kui kuningas Herodes seda kuulis, ehmatas tema väga ja kogu Jeruusalemm ühes temaga. Ja ta kogus kokku kõik rahva ülempreestrid ning kirjatundjad, ja kuulas

ja tema sõna. Ükski teine õpetus Pühakirjas ei ole selgem kui õpetus Kristuse taastulekust. Seda rõhutavad kõik Uue Testamendi raamatute kirjutajad. Üksi uues Testamendis me leiame üle 300 väljenduse selle kohta. Nii ei ole siin tegemist Pühakirja sellekohase seletusega, vaid selge tõsiasiaga. Kristus on töotanud tagasi tulla. Nii loeme selle kohta tema taevaminekul antud töötusest: „Galilea mehed, mis te seisate ja vaatab üles taeva poole? See Jeesus, kes teilt üles võeti taevasse, tuleb samal kombel, kui teie tema nägite taevasse minevat.“ Ap. 1, 11. Kristus tuleb tagasi. Tema ilmumine lõpetab inimajaloo. Tema tulemine muudab maakera välimise näo ja kõrvaldab kõik inimlikud valitsused. See lahendab kõikide inimeste põlevaimad küsimused. Tema tulemine toob igavese rahuriigi. Tema tulek lõpetab kurjuse, patu ja kannatuse, asendades need õigusega ja rahuga. Kas maailm seda usub ja soovib või mitte, Kristus tuleb siiski tagasi, sest ta on seda töotanud.

On tõsi, et Kristus tuleb paljudele kui varas öösel. Ka seda öeldakse Jumala sõnas selgesti. Nii ütles Kristus ise: „Siiski, kui Inimese Poeg tuleb, kas ta leiab usku maa peal.“ Luuk. 18, 8. Ehk jälle: „Sest nõnda kui Noa päevad olid, nõnda peab olema Inimese Poja tulemine. Sest nõnda, kui inimesed olid noil päevil enne veeuputust, ... mil Noa läks laeva, ega saanud aru, enne kui tuli veeuputus ja võttis nad kõik ära, nii on ka Inimese Poja tulemine.“ Matt. 24, 27—29.

Hoolimata inimeste seisukohast selles küsimuses, Pühakirjas kinnitatakse selle sündmuse tõdenemist. „Ja otsegu inimestele on määratud kord surra, aga pärast seda kohus, nõnda ka Kristus, kes üks kord tõi enese ohvriks, et ära võtta paljude patud, ilmub teist korda ilma patuta neile, kes seda ootavad õndsuses.“ Heebr. 9, 27. 28.

M. B.

Vaata, ta tuleb pilvedega ja kõikide silmad saavad teda näha.

Kristuse ettekuulutused

Kristus kuulutas Jumala riiki. Tema mõte oli, et inimene peab kuuluma Jumala riiki, siis ta kõlbab ka siia maailma. Kõik on üks Jumala maailm ja kõikjal maksab tema targasti seatud kord. Seepärast inimene peab oma vaimus sisse elama sellesse kõiksusse, et ta märkaks ka korraldada oma elu nii kuidas on õigus ja kohus.

Me võime avastada taime elutingimused. Niisama on elutingimused ka inimesele. Kristus püüdis seda selgitada. Ta asutas loodusele ja näitas, kellest see oleneb, ja kes on loonud inimese ülemaks kõigest. Ühel tingimisel võib inimkond saavutada normaalse seisukorra. Inimene ei ela üksipäinis leivast, vaid igast Jumala sõnast, see on jumaliku korra tundmisest ja täitmisest.

Inimese jaoks on loodud see maailm. Tema vaid peab olema puhas süda ja puhtad käed, et seda andi vastu võtta. Aga see, kellel seda ei ole, on võõras ja kutsumata; ta on rikkuja ja hävitaja, kelle jaoks ükskord ei ole enam kohta. Õige tegu on nagu sool, mis hoiab. Sellele on töötus siinses ja tulevases elus, kes õigust teeb.

Aga kaua kestab veel see aeg, kus ülekohtus võtab võimust ja õigus peab taganema? Kas ei peaks juba headus valitsema maailmas? Kas ta pea tuleb, see õiguseriik? See küsimus tõusis jüngrites, kui nad süvenesid Kristuse mõttesse ja kui neile hakkas selguma Jumala riigi olemus.

Ja Kristus vastas jüngritele, millal tuleb õiguseriik ja mis peab sündima enne seda. Ei saa veel nii pea kõik uueks. Ei hakka maailm mõistma, mida on tarvis. Valgus on tulnud maailma, aga seda ei võeta vastu. Ainult pisut on neid, kes leiavad tõe tee. Maailmas saab veel olema segaseid olukordi ja raskeid aegu, enne kui maailma aeg lõpeb ja ülekohtu mõõt saab täis.

Loeme Kristuse sõnad, mis ta jüngritele rääkis. „Katsuge, et keegi teid ei eksita. Sest paljud tulevad minu nime all ja ütlevad: „Mina olen Kristus!“ ja eksitavad paljusid. Aga te saate kuulda sõdadest ja sõnumeid sõjast; katsuge, ärge ehmu! Sest see peab sündima, aga ots ei ole veel mitte käes. Sest rahvas tõuseb rahva vastu ja kuningriik kuningriigi vastu, ja nälga ja maavärinaid on paiguti. Kuid see on kõik sünnivalude hakatus. Siis antakse teid viletsusse ja teid tapetakse ja te olete kõigi rahvaste viha all minu nime pärast. Ja siis pahanuvad paljud ja annavad üksteist ära ja vihkavad üksteist. Ja palju valeprohveteid tõuseb, ja need eksitavad paljusid. Ja et ülekohtus läheb

väga võimsaks, jaheneb paljude armastus. Aga kes otsani jääb püsima, see pääseb. Ja seda kuningriigi evangeeliumi peab kuulutatama kõiges maailmas tunnistuseks kõigile rahvastele, ja siis tuleb ots.“ Matt. 24, 4—14.

Teeme kokkuvõtte sellest, mis siin on öeldud. Kristus hoiatab eksitajate eest. Pärast tulevad sõjad ja muudatused maailmas. Aga ots ei ole veel käes. Need sündmused on suurte sündmuste eelkäijad. Hiljem tuleb tagakiusamine. Paljud salgavad oma usu ja annavad ka oma kaasvõitlejad ära. Õpetatakse valet ja tarvitatakse vägivalda. Siis tuleb jälle aeg, kus ülekohtus teisel kujul võtab võimust ja paljud saavad kaasa kistud. Aga igal ajal on neid, kes Jumala riigi tõe hoiavad. Viimaks tuleb aeg, kus kuulutatatakse kuulutust Jumala riigist kõiges maailmas. Ja siis lõpeb maailma ajastu.

Mis tähendavad need avaldused? Kas on siin tõmmatud jooni aegadest pärast Kristust? Tuletame meelega ajaloo käiku.

Kristusele kõige lähemas tulevikus oli juutide mäss. Tõusid mehed, kes nimetasid end Messiaks ja kihutasid rahvast Rooma ülemvõimu vastu. Mäss suruti maha ja Jeruusaleem hävitati. See sündis aastal 70 p. Kr. Sellega oli täieline lõpp Juuda riigile. See oli vägagi suur sündmus. Läks täide juba varem prohvetite poolt antud kuulutus juutidele määratud aja kohta. See sündmus nagu andis mõista, et on tulnud aeg ristiusule. Ei saa öelda, et ristiusu põhimõte oleks pääsenud täiesti esile. Rahvaste võitlused kestavad edasi. Kujunevad uued olukorrad ja suunad.

Suureks pöördeks ajaloos on Rooma riigi langus. Neljandal sajandil ilmus Kesk-Aasiast mongoli tõugu rahvas, hunnid, Euroopasse. Nad panid Euroopa rahvad liikuma. Üks rahvas pörkas kokku teisega. Selles segaduses varises kokku Rooma riik. Mitmed rahvad leidsid enesele uue kodupaiga ja kindlustasid oma iseseisvuse. Lääne-goodid leidsid enesele asupaiga praeguses Hispaanias. Frankid võtsid Gallia enda alla, mis nende järele sai nimeks Prantsusmaa. Anglosaksid läksid üle mere Briti saartele, mida sest ajast peale hakati nimetama nende nime järele Inglismaaks. Viimaks sattus ka Itaalia ja vana riigi pealinn Rooma germaanlaste võimu alla (aastal 476). Siia asusid idagoodid. Ainult idapoolne riigiosa jäi püsima. Kuid see ei olnud enam Rooma riik, vaid teda hakati hüüdma Kreeka riigiks, sest kreeka keel ja kreeka olud pääsid võimule. Nii läks see täide, et rahvas tõuseb rahva vastu ja riik riigi

vastu. Läks täide ka Taanieli ettekuulutus Rooma maailmariigi jagunemisest.

Aga mis kujuneb viimaks? Rahvad tõusevad rahvaste vastu. Ühed saavad hävitatud, aga teised kasvavad. Selles võitluses kujuneb üks eriline võim, see on kiriku võim. Rahvad võitlevad oma seisukohtade pärast. Kasutatakse mitmesuguseid võimalusi. Kui ei aita relv, siis peab aitama miski muu. Ristiusk sidus inimesi kõige rohkem. Nii nägid riigimehed, et vaja kirikujuhtidele anda eesõigusi, sellest on kõige suurem võit. Kirik oli seni taga kiusatud, ja nüüd ruttas ta kasutama vabadust. Viimaks aga kasvas kiriku võim nii suureks, et muutus ilmalikkude võimude käskijaks. See muutis täiesti maailmakorra. Kuidas see selleni kujunes?

Kirikus ise olid õpetusetülid. Arius oma pooldajatega läi lahku üldisest ehk katoliku kirikust, kellel aga oli kujunemas suurem võim kõrgema kirikupea tõttu. Olukord oli säärane, et Ariuse pooldaja gootide kuningas valitses Itaaliat, kus aga asus paavsti tool. Samuti ariaanlikud vandaalid avaldasid survet katoliiklastele Aafrikas. Nüüd otsis paavst abinõu nende vastu. Ida-Rooma tõmmati sellesse võitlusesse. Kuningas Justinianus laskis hävitada vandaalid, gootid ja hernulid. Need rahvad on kadunud nende seast, kes tõusid Rooma riigist. See on, mis Taaniel kuulutas, et kolm sarve kistakse välja ja asemele tõuseb üks uus, mis on iseäraline. Justinianuse väepealik Belisar hakkas Itaaliat valitsema, aga selle võimaluse eest ta tõstis paavsti võimu. See oli tulemus rahvaste võitlusel, mida Kristus ette kuulutas. Tuli pööre maailmas, kujunesid uued rahvad ja kõigi üle iseäraline võim.

Mis saab edasi? Jällegi väga selgesti iseloomustatud Kristuse poolt. Tuleb suur tagakiusamine. Inimesi hukatakse usu pärast. See on keskaeg. Kristus ütleb, et see on nii kitsas aeg, millist ei ole seni olnud ega saagi tulema. Inimesed on suures eksituses, et nad võivad üldse niisugust tegu teha. Ja sel ajal oli gruppisid, kes pöördusid tagasi algkristluse juure, kuid neid vihati kõigist ja neid otsiti taga. Nad varjasid endid mägedes ja kõrbedes. Nende kohta iseäranis käis see sõna, kes otsani kannatab, see võidab. Neist vabadusepüüetest kasvasid välja uued liikumised. Viimaks tuli aeg, kus anti jälle vabadus kõigile.

Mis pärast kujuneb aja iseärasuseks, on vabameelne vool. Keskaaja vaimu vastu võitluses minnakse teise äärmusse. Inimesed salgavad maha kõik pühad mõtted ja ülistavad inimese tahtmisi. Sellest isikliku iseseisvuse püüdest kujunevad halvad tagajärjed. Ülekohus võtab võimust, võitlus laieneb. Massid kistakse kaasa. Suur häda ja õnnetus on sellest maail-

male. See, mis oli enne, oli alles suure vaeva ja suurte sündmuste eelkäija.

On möödunud ajad, kus julmalt talitati Jumala riigi vastu. Jälle on Jumala riigi mõte elavaks saanud. Kuigi enamik maailmas käib oma teed. On hakatud kuulutama Jumala riigi evangeeliumi. Ühele on see õnnistuseks, teisele tunnistuseks.

Me elame selles asjas, mille kohta Kristus on annud väga iseloomustava tunnuse. Ühelt poolt vabameelne vaim, mis õhutab võitlust, loob suurt segadust. Teiselt poolt kuulutatakse tõsidusega Jumala riiki, milles toonitatakse püha elu siin maailmas, aga ka maailma ajastu lõppemist.

Me näeme, et Kristus on täiesti kindlat ette öelnud. Me usume seda võimalust, et Kristus võis seda teha. Mis tuleb, see tuleb teatava seaduse järele. Me võime aimata mis on selle inimese ots, kes oma eluga käib alla. Meil võidi ette aimata, et peab midagi tagavaraks panema, sest sõda on paratamatu. Ma ei usu, et Jumal määrab saatuse iga üksiku inimese kohta, aga ta näeb sündmusi suures raamis. Inimesed püüdlevald oma võimu, aga nad ei näe oma tegude tagajärge. Aga rahvastegi püüded kujunevad nii kuidas see üldse võib kujuneda, ja seda näeb Jumal, kes on üle inimese tegemise ja olemise. Inimene tahab ju vabadust, et valida, ja see talle jäetakse, ja mis sellest tuleb, see jääb inimese enda kanda. Mis aga on igavese õiguse vastu, sellele nõuab igavene õigus jäävat lõppu. Maailma ajastu lõpeb kord, ja mis siin halba, see peab lõpetatama. Jumala riigi evangeeliumi peab kuulutatama kõiges maailmas, tunnistuseks kõigile rahvastele, ja siis tuleb ots. Aga Jumala plaan jääb püsima. Õigete elu kestab edasi. Seda teeb see, kes on kutsunud esile elu ja seda annab jälle uuesti.

Ainult õiguses võib saada loodud siin maailmas püsivam olukord, ja Jumal aitab meil võita igavese. Püüame kuuluda tema igavese korra sisse, siis läheb täide ka see, mis on otse meie jaoks ette kuulutatud.

H. P.

Inimene ei tea

mis temaga võib juhtuda iga järgmine hetk. Siiski midagi on talle antud teada. Peame sellesse süvenema.

T a h a m e

jatkata oma tööd meie lehe ilmumiseks uuel aastal

Ristikoguduse algus ja alus

Jeesuse võimsad kõned avaldasid paljudele kuulajatele sügava mõju. Nad said uuest vaimust haaratud ja suurest õpetajast kaasa kistud. Kuid see liigutus ei kestnud kaua, sest judaismi esindajail ja juhtidel oli läinud korda rahvale ette rääkida, et Jeesus tahab neid vanemate seadmistest ära pöörata. Kuna rahva ülemad ja õpetajad ei võinud pühakirjast aru saada oma eelarvamuste tõttu ning olid kaugel ära Jumala mõtte mõistmisest, siis uskusid nad, et Jeesus on usu-uuendaja, kes võib muutuda neile hädaohlikuks. Uha suuremaks muutus nende viha ja üha ähvardavamaks nende seisukoht tema vastu, kuigi ta juba oma kuulutustöö algul oli seletanud: „Ärge arvake, et ma olen tulnud tühistama käsuõpetust või prohveteid; ma ei ole mitte tulnud neid tühistama, vaid täitma.“ Matt. 5, 17.

Jeesuse suurim soov oli uuesti selgesti esile tuua inimeste seadmiste läbi varjatud Pühakirja tõed. Oma kõnedes ta juhtis rahva tähelepanu Pühakirjale, mida nad ütlesid austavat, kuid mida nad ei mõistnud oma traditsioonide tõttu. „Kirjutatud on.“ Need olid Naatsareti õpetaja sõnad, millega ta seadis Pühakirja algupärasel kujul usu aluseks. Veel on ta öelnud: „Sest kui te usuksite Moosest, usuksite teie ka mind, sest tema on kirjutanud minust.“ Joh. 5, 46. „Oh, te mõistmatud ja südamest pikaldased uskuma seda kõike, mis prohvetid on rääkinud.“ Luuka 24, 25. Jeesus tunnustas Mooset ja prohveteid ning kuulutas nende kirjad ainsaiks usureegleiks, kuna kõige selle, mis ei ole Pühakirja järele, ta heitis ära. Ta teadis, et inimlikud traditsioonid on takistuseks Pühakirja tõdede mõistmiseks.

Nagu Jeesuse seisukoht, nii ka apostlite ja esimese kristlaste koguduse seisukoht Jumala sõna kohta oli selge ja kindel. Neil ei olnud mingit raskust Pühakirja või õpetuspunktide suhtes. Pühakiri oli nende kuulutuse aluseks, see oli selge allik, millest võis lõpmatult ammutada. Apostel Paulus ütleb: „Kõik Kiri on Jumala Vaimu sisendatud ja on kasulik õpetuseks, noomimiseks, parandamiseks, juhutamiseks õiguses, et Jumala inimene oleks täielik ja kõigele heale tööle valmistunud.“ 2. Tim. 3, 17.

Ta nimetab oma kuulajaid Peroes ausamaiks kui neid, kes Tessalonikas, sest nad „uurisid igapäev Kirjast, kas see on nõnda nagu kuulutati“. Ap. 17, 11. Ta ise tarvitas ikka ja jälle Jumala sõna, milline tol ajal oli ainult Vana Testament. „Neile ta seletas asja ja tunnistas Jumala riiki ning meelitas hommikust õhtuni neid uskuma Moosese käsuõpetusest ja prohvetitest seda, mis Jeesusest on kirjutatud.“

Ap. 28, 23. Kui kuulutus lunastusest Kristuse läbi oli jõudnud Tessalonikasse, siis seletab seesama apostel: „Seepärast meie ka täname lakamatult Jumalat, et teie, kuuldes meie käest Jumala sõna, ei võtnud seda mitte vastu inimeste sõnana, vaid sellena, mida see tõesti on, Jumala sõnana, mis ka on tegev teie sees, kes usute.“ 1. Tess. 2, 13.

Paljude tuhandete juutide ja paganate ümberpöörmine ilmutas Jumala sõna väge, seepärast pidasid apostlid oma suurimaks ülesandeks teha see sõna oma kuulajaile arusaadavaks. Nad olid veendunud, et Pühakiri on Jumala tahte avaldus, ja nad kuulutasid seda rahvale ja tõrjusid kõik inimeste seadmised ja lisandused. Algekristlusele oli see tõesõna ainsaks kindlaks aluseks usuasjus. Neil ei olnud raske sellest sõnast tõendada, et Kristus on tõotatud Messias ja maailma lunastaja.

Kui jüngritele Antiokias anti esimest korda nimeks „kristlased“, siis oli sellega ka väliselt tõmmatud vahejoon juudi koguduse ja kristlaste koguduse vahele, pärast seda, kui nad olid olnud juba ammu lahus oma usu ja Pühakirja pidamise läbi. Nüüd nimetati nende usku v ä r u s u k s, „et selle vastu igas paigas räägitakse“. Ap. 28. 22. Me mõistame, et need kristlased seisis just Pühakirja alusel, mille judaismi esindajad olid juba ammu ära heitnud oma pärimuste läbi. Iseloomustav on see, et kristlased heitsid ära inimeste seadmised ja seepärast hüüdsid nende seadmiste pooldajad neid väärusulisteks.

Algusest peale panid apostlid rõhku sellele, et kristlaste elu vastaks nende õpetusele. Juudikoguduse ja ristikoguduse vahe muutus üha selgemaks. Ühel pool tunti ainult surnud vormide täitmist, kuna teisel pool avaldus tõeline usu-elu. Apostlite püüd oli, et ka paganate seas, kellele nad tõid lunastusekuulutuse, „äratada usu kuulekust“. Jõud, mis algkoguduse elus avaldus, tuli elavast usust Kristusesse, usust, mis on tegev armastuse läbi ega rahuldu ainult usutunnistuse välise vormiga. See seisukord kestis umbes kuni tuntud kirikuisa Augustuse ajani, kes ütles järgmist:

„Kui sa tahad olla kristlane, siis tee seda, mis tegi Kristus, ja kanna õigusega kristlase nime. Alles see on õige kristlane, kes seda ei ole üksnes nime järele, vaid ka tegude järele, kes kõiges Kristusele järele aimab ja järele teeb, kes on püha, süüta, puhas, kelle südames ei ole ruumi kurjale, vaid seal on ruumi ainult jumalakartusele ja headusele, kes ei või kedagi haavata, vaid tahab igahülte aidata. See on al-

les kristlane, kes nagu Kristuski ei vihka vaenlasi, vaid teeb oma vihamehele head ning palub oma tagakiusajate ja vaenlaste eest. Sest, kes on kedagi haavanud või kellelegi kahju teinud, see valetab, et ta on kristlane. Keegi ei või olla õige kristlane muidu, kui et ta oma elus sarnaneb Kristusele. Kui ta tegudes ei näita end kristlasena, siis võivad küll teised teda kristlaseks nimetada, kuid sellest nimest ei ole tal kasu, kuna see asjaolu ise tema juures puudub. Kes aga ei ole kristlane, see on vastukristlane.“

Tagakiusamise all näitasid jüngrid suurt armastust ristilöödud Kristuse vastu. Mingi takistus ega kannatus ei võinud seda armastust kaotada nende südamest. „Jumalat peab enam kartma kui inimesi,“ oli nende juhtmõte, kui oli küsimus selles, kas elada Jumala käskude järele või inimeste seadmiste järele. Tehes Jumala tahtmist ja uskudes temasse kui loojasse ja lunastajasse avaldus ka nende elus jõud, mis maailma ära võitis. Kuigi Rooma riigil tol ajal oli võim ja ta seda ka tarvitas, et kristlaste kogudust hävitada, siiski võitis kristlus paganluse ja Rooma.

Iseäranis paistab silma algkristlaste misjonitegevus. Önnistegija ülesande kohaselt: „Minge kõike maailma ja kuulutage armuõpetust kõigele loodule,“ hakkasid nad kuulutama lunastust Kristuses. Juutide kõrge nõukogu keeld ei saanud neid takistada. „Sest me ei või jätta rääkimata seda, mida me oleme näinud ja kuulnud,“ oli nende vastus keeldudele ja ähvardustele. Ap. 4, 20. Viimaks pidid ülemused Jeruusalemas tunnistama: „Teie olete Jeruusalema täitnud oma õpetusega.“ Ap. 5, 28. Kuid mitte ainult apostlid, vaid ka koguduseliikmed olid tulised evangeeliumi kuulutama. Seetõttu levines kuulutus ristilöödud ja ülestõusnud Kristusest kiiresti üle tol ajal tuntud maailma. Uhlhorn ütleb neist kristlastest:

„Iga kristlane saab misjonäriks; ta tunnistab Issandast, kelles ta on leidnud troosti ja rahu. Reisijad käsitöölised ja kaupmehed (näit. Akvilla), kes Pauluse kirjades nii tihti nimetatud, jutustavad ilmunud Messiast, räägivad sellest, mis on toimunud Jeruusalemas. Kodudes kogunevad väikesed hulgad, moodustades koguduse. Just see levimine vaikuses oli kõige tähtsam. Üks rääkis teisele, kus on leida rahu ja troosti; tööline rääkis töölisele, ori orjale. Räägiti üksteisele sellest, mis oli kuulnud või mis oli loetud evangeeliumist või epistlist.“

„Tagasi algkristluse juure!“ kõlas paljude hüüdlause keskajal, kuna nad nägid Pühakirja põhjal, et algupärasest on väga palju kõrvale mindud. Kristlus jääb ainult nii kauaks elavaks, kui ta toetub Jumala sõnale. See võib meid päästa eksimisest. Ja me saame äratuse, kui toetume Jumala sõnale.

Tunned sina Jeesust?

(Algus 182. lhk.)

sõprade ja vaenlaste vahel. Mis tema hinge liigutas oli iga hing, kes janunes eluvee järele.

Ta ei läinud ühestki inimesest tähelepanematult mööda, vaid püüdis kõigile pakkuda päästvat kätt. Ükskõik kus seltskonnas ta viibis, seal esitas ta õpetuse, mis oli aja ja olukorra kohane. Iga tähelepanematus või haavamine, millega inimesed said üksteise vastu süüdlasteks, äratas temas seda suuremat kaastunnet. Ja neis, kes olid kõige kalgimad ja kelledest võidi loota kõige vähem, ta püüdis äratada lootust, kuna ta kinnitas neile, et nad võivad saada laitmatuks ja puhtaks ning omandada iseloomu, mis neid teeb Jumala lasteks.

Jeesus kohtas tihti inimesi, kes olid saatana võimuses ega omanud jõudu tema köidikuist vabanemiseks. Säärastele lootusetuile, haigetele, kiusatuile ja langenud hingedele rääkis ta õrna kaastunde sõnu, niisuguseid sõnu, mida nad just vajasisid ja mida nad võisid mõista. Ta kohtas teisi, kes olid heitlemas hingevaenlasega. Neid ta julgustas vastu pidama ja neile ta kinnitas, et nad saavad võidu, sest Jumala inglid seisavad nende kõrval ja aitavad võita.

Ta istus tõlnerite lauas austatava külalisena ja näitas oma osavõtuga ja seltskondlikkusega, et ta tunnustab inimese auväarsust, ja inimestel oli soov olla tema lugupidamise väärilised. Tema sõnad langesid õnnistava eluandva väega nende südamesse. Nad said liigutatud, ja nii neil muust seltskonnast põlatuil avanes võimalus uueks eluks.

Kuigi Jeesus oli rahvuselt juut, käis ta avalikult ja kartmatult läbi samaarlastega, kuna ta ei hinnanud oma rahva variseerlikke kombeid. Hoolimata nende eelarvamustest võttis ta selle põlatava rahva külalislahkuse vastu. Ta oli nende juures öömajal, istus nendega lauas, sõi nende kätest valmistatud toitu, õpetas nende tänavail ning kohtles neid suurima sõbralikkuse ja lahkusega. Ja et ta oma inimliku osavõtu sidemega tõmbas inimesed enesele lähedale, siis tema jumalik arm tõi neile õnnistuse, mille juudid enesest ära lükkasid.

Oma õpetusameti kestel teda kiusati salakavalalt ja teesklikest inimestest, kes püüdsid teda hukata. Salakuulajad olid tema kannul ja ootasid tema huultelt sõnu, millega teda kimbutada. Teravmeelsed õpetlased püüdsid teda ära võita keerdküsimuste vastamisel, kuid neil ei olnud tagajärge. Kristuse õpetused sisaldasid säärase teravmeelsuse ja väe, mida inimesed seni veel ei olnud kuulnud. Isegi tema vaenlased pidid tunnistama: „Ükski inimene ei ole iialgi rääkinud nõnda kui see inimene.“

Juutide saatatus

(Järg.)

Heidame veel pilgu iisraeli ehk juudi rahva elukäigule. Nad on semiidid. Semi järeltulijaist kasvas teiste hulgas kaldea rahvas. Selle rahva hälli juurest, nagu seda võib piltlikult öelda, lahkus Aabraham ja rändas Kaananisse ehk Palestiinasse. Ja seal ta sai rahva esiisaks. Tema pojapoeg Jakob, teise nimega Iisrael, on mainitud rahva isa. Jakob oma vanas eas, kui ta juba nägi oma lapselapsi, pidi asuma elama Egiptusse. Seal, kuigi rasketes oludes, kasvas neist neljasaja aasta jooksul suur rahvas, kes Moosese juhtimisel tuli oma töötatud maale. Olgu nimetatud, et Aabraham elas 20. sajandil ja Iisraeli rahvas tuli Palestiinasse 15. sj. e. Kr.

Iisraeliitide esimeseks kuningaks oli Saul (1032—1012). Ta järglane Taavet vallutas kogu Palestiina ning muutis riigi pealinnaks Jeruusalema. Kuningas Salomoni ajal ehitati Jeruusalema tempel ning riik tõusis oma hiilguse tipule. Tema poja valitsusajal jagunes Iisraeli riik kaheks (932 a. e. Kr.), põhjapoolseks Iisraeli siigiks (pealinn Samaria) ja lõunapoolseks Juuda riigiks. Iisraeli riigi vallutasid asüürlased aastal 722 e. Kr. Jäi püsima veel Juuda riik. Aga temalgi tuli üle elada raskeid läbikatumisi. Ta muutus Assüüriale alluvaks riigiks. Aastal 597 e. Kr. vallutati Juuda riigi pealinn Jeruusaleml Nebukadnetsari poolt ja enamik elanikke viidi Babülooniasse vangipõlve; järelejäänute mässu tagajärjel hävitati Jeruusaleml täielikult a. 587 e. Kr. ja kogu rahvas viidi vangi. Terve inimiga kestis nende vangipõlv. Alles järgmine põlv neist, kes vangi viidi, tuli oma kodumaale tagasi. See võimalus tuli sel teel, et Pärsia kuningas Kyros vallutas Babüloonia ja vabastas Juuda vangid (538 e. Kr.). Juutidele anti võimalus tagasi minna, kuid võttis aega kuni nad said oma pealinna üles ehitada.

Rooma võimu alla langes Juuda riik aastal 63 e. Kr. Tal tuli kannatada Rooma raske surve all. Veelkord katsusid juudid end vabastada võõra ikka alt, kuid nende mässu tagajärjel roomlased hävitasid aastal 70 p. Kr. nende pealinna, ja seitsaadik on täieline lõpp Juuda riigi olemisele. Juudid said laiali pillatud kogu maailmas. Nad on pidanud elama teiste rahvaste keskel. Nii mõnigi kord on nad üle elanud raskeid tagakiusamisi. Alles pärast Maailmasõda avanes vähestele juutidele võimalus asuda elama Palestiinasse ja varju leida tagakiusamiste eest, mis mõnedes maades uuesti algasid. Seni oli Palestiina Türgi all. Maailmasõja ajal Inglismaa vallutas Palestiina ja andis juutidele võimaluse sisse rännata. On tekkinud sionistlik

liikumine, kes tahab juutisid koguda Palestiinasse. Hulgake juute on läinud oma kodumaale tagasi. Jeruusaleml on kujunenud jälle juutide kultuuriliseks keskuseks ülikooli ja muude asutustega.

Nüüd küsime, kas on see tõesti ette nähtud Jumala poolt, et juudid kogunevad omale maale ja ehitavad üles oma riigi? Paljudes kristlikes ringkondades peetakse kinni arvamisest, et juudid lähevad Palestiinasse, moodustavad seal iseseisva riigi ja võtavad Jeesuse oma Õnnistegijaks. Seda nad ootavad kui ajamärki enne rahuriigi saabumist.

Juutide kogunemist Palestiinasse tahetakse seletada prohvetikuulutustega, mis antud Vanas Testamendis juutide kohta. Praegust liikumist juutide keskel nähakse ettekuulutuste täitumisenä. Ometi peab märkima, et kes seda asja nii näevad, on need ringkonnad, kes muidu väidavad, et Vana Testament ja selle õpetused olevat kaotatud ega oma enam mingit tähtsust kristlastele. Nad ei tee ka vahet aja vahel ega mõista, et need ettekuulutused on juba ammu täide läinud.

Nagu juba nägime on olnud iisraeli rahval mitu vangipõlve. Ta oli vangis Assüürias ja Babüloonias. Kõik see, mis on Iisraeliga juhtunud, on prohvetid ette öelnud, ja nende ajalugu on prohvetikuulutuse täitumine. Prohvetid on öelnud, kuidas rahvas oleks pidanud talitama, ja kui nad nii ei talita, mis siis peab sündima. Ja see kõik on täide läinud. Me leiame kuidas Jeremia hoiatas, et nad peavad erapooletud olema ja ka oma rahvale õigust tegema. Jumal laskis nad sõnakuulmatuse ja üleastumiste pärast vangi viia, kuid ta ei jätnud neid sinna hukkuma, ja ta laskis juba ette kuulutada, et ta toob oma rahva jälle tagasi, kui nad on ümber pöörnud ja oma elu parandanud, — kui vangipõlv on oma eesmärgi täitnud.

Olgu toodud näiteks mõningad kirjakohtad. Sevanja 3, 19. 20. loeme: „Vaata, ma tahan sel ajal otsa teha kõigile, kes sind vaevavad, ja abi saata sellele, kes lonkab, ja koguda, mis ära lükatud, ja tahan neid teha kiidetavaks ja kuulsaks kõigi maade sees, kus neil häbi olnud. Sel ajal tahan ma teid viia oma linna, otse sel ajal, kui ma teid kogun, sest ma tahan teid teha kuulsaks ja kiidetavaks kõige maa rahva seas, kui ma teie vangipõlve pööran teie nähes, ütleb Jehoova.“ Nüüd peame küsima, millal elas Sevanja? Seda leiame Sevanja 1, 1.: „Jehoova sõna, mis sai Sevanja kätte, kes Kusi poeg, kes Kedalja poeg, kes Amarja poeg, kes Hiskia poeg, Amoni poja

Joosia, Juuda kuninga, päevil.“ Kuningas Joosia valitses 638—608 a. e. Kr., niisiis enne esimest vangiviimist Babülooniasse. Joosia ajal oli prohvet Sevanja ettekuulutus.

Issand laseb öelda mis ta teeb üleastujale rahvale: „Ma koristan kõik hoopis ära maa pealt, ütleb Jehoova... Ja ma sirutan oma käe välja Juuda vastu ja kõigi Jeruusalema elanikkude vastu, ja kaotan siit paigast ära Paali ülejäägi ja pappide nimed ühes preestritega.“ Sev. 1, 2, 4.

Issand annab ka töotuse, et ta toob oma rahva jälle tagasi. Mõningad prohvetid lisavad veel „viimsel ajal“. Me saame sellest ütlusest aru, kui jääme prohvetikuulutuse juure, mis räägitud vangipõlve kohta. Nende vangipõlve aja lõppedes ehk vangipõlve viimseil päevil pidid nad saama tagasi toodud, aga mitte maailma viimseil päevil. Me leiame Peetruse nelipüha jutluses olevat öeldud prohvet Joeli ettekuulutuse kohta, et see pidi täide minema „viimseil päevil“, ja see täideminek oli Peetruse ajal, milal olid Iisraeli rahva armuaja viimsed päevad.

Jeremia 29, 13. 14. on öeldud: „Ja teie võtate mind otsida ja leiate mind; kui te mind nõuate kõigest oma südamest, siis annan ma enast teile leida, ütleb Jehoova, ja tahan tagasi tuua teie vangid, ja teid koguda kõigi paganate seast, ja kõigist paigust, kuhu ma teid olen lükanud, ütleb Jehoova, ja tahan teid jälle saata sinna paika, kust ma olen teid lasknud vangiviia.“ See ettekuulutus samuti ei mõtle aastat 1939 või 1940, vaid sama peatüki 1. salmist leiame, et Iisraeli rahvas oli Babüloonias vangipõlves ja Issanda käsul Jeremia saatis neile rõõmustava ennustuse. Issand tahtis neid tagasi

tuua, ja ta on ka oma sõna tõeks teinud. Kui vangipõlve jaoks määratud aeg oli möödas, pööras Taaniel palves Jumala poole, ja tema palve sai kuulnud. Taan. 9.

Nii võime ära mõista iga prohvetikuulutuse, mis räägib juutide kohta, ja kõik nad näitavad, et nad käivad tolle aja kohta ja on juba ammu täide läinud. Jesajaga alates on elanud kolmteist prohvetit enne esimest, teist ja kolmandat vangipõlve või just vangipõlve ajal, ja nad on ka ette kuulutanud ühest tagasitulekust. Ainult kolm prohvetit on elanud pärast vangipõlve, ja nad ei ole ka midagi rääkinud juutide kogunemisest. Ja kogu Uues Testamendis otsime asjatult sellist ettekuulutust. Seega peaksime juutide tagasimineku vaate ära heitma.

T e g e l i k u l t v ö i m a t u .

Kogu maailmas on 15½ miljonit juuti. Kes Palestiinat tunneb, see kinnitab, et seal võiks elada ainult pool miljonit juuti, eeldades siiski, et enamik neist peab elama niisama vaeses olukorras nagu elab enamik araablasi. Kui nüüd 15½ miljonist juudist pool miljonit sinna läheb, mis peab siis saama ülejäänud 15 miljonist? Kas võib niisuguses seisukorras rääkida juutide rahvusriigist Palestiinas, kui küll pool miljonit elab seal, aga 15 miljonit elab ikka veel laiali üle maailma? See oleks mõttetu oletus!

Edasi peame mõtlema, et Palestiina on ainult väike maakohake. Võib-olla ta paistab kaardil suur, kui kaardi mõõdud on suured. Palestiina on pool vähem kui Eesti. Elanikke elab kummaski peaaegu ühepalju. (Eestis 1,1 milj., Palestiinas 1,4 milj.) Seega on Palestiinas elanikke kaks korda tihedamalt kui Eestis. Meil võiks ju ka olla veel pisut rohkem elanikke. Aga 15 miljonit ei mahu Eestisse elama mingil tingimusel, ükskõik kui otstarbekohaselt elu korraldada ja kui hästi maa üles harida.

Palestiina on suuremalt jaolt tühi maa, kõrb, kus elutsevad araablased rändelanikena (beduiinid). Kui Taiba küla juurest, mis on mõned kilomeetrid Jesuusalemast eemal ja asub mäekingul, vaadata selge ilmaga, siis näeb palja silmaga läänes Vahemerd ja idas Surnumerd, niisiis mõlemaid piire. Palestiina on enamikult, võib öelda umbes 90% kõrb. Aga keegi võib küsida: Kas Palestiina ei olnud kord maa, millest jooksis piima ja mett? Ja, see on tõsi, 4000 aasta eest, ja võib-olla isegi veel 2000 aasta eest, aga igatahes tänapäev mitte.

Issand on korduvalt kuulutanud needust, mis pidi tulema mitte üksnes elanikkudele, vaid ka nende maale, kui nad ei pööra ümber. Ta ütleb prohvet Jeremia läbi: „Sest et teie ei võtnud kuulda minu sõnu, vaata, ma toon siia kõik põhjamaa suguvõsad, ütleb Jehoova, ja läkitan Nebukadnetsari, Paabeli kuninga, oma sulase

Templist järele jäänud müür, n.-n. nutumüür, kus juudid käivad kurtmas Jeruusalema linna ja templi hävitamist.

Meie raskeim ohver.

Raske kehaline töö troopides on hävitav ja nõuab karutugevat tervist. Kuid kõik olukorrad ja tööd ei olnud midagi meie eelseisva ohvri kõrval. Suur vihmaaeg hilines, kuid puhkes siis järsku. Külmad tuulehood vihisesid üle meie lagendiku, rasked vihmatilgad rabisesid nagu kivikesed alla, vihmajoad laksusid katustele, nagu lööks keegi märgade rättidega. Enamik indiaanlaste hütte oli ehitatud kergelt ja hädaabiks, pakkudes vähe varju suure niiskuse ning sellega seosesoleva temperatuurilangusega. Paljud haigestusid, nii et oleme arstliku abistamisega ülekoormatud. Raskete haigete hulka kuulus meiegi poeg. Tema raskest külmetusest sai peagi kopsupõletik. Meie hütt oli vilets ehitus, mille seinad olid bambusroogudest, mis peente liaanidega olid seotud ristlattide külge. Tuul puhus risti-rästi läbi, ja korrapärane ravi polnud mõeldav. Pidime ootama tuulevaikseid hetki, et vahetada lapse mähkmeid. Raviks tarvilikest arstimeist olime tarvitanud külmetunud indiaanlaste jaoks nii palju, et omasime seda veel ainult vähesel määral. Väikese tervislik seisukord halvenes tunduvalt ja arstim ähvardas lõppeda. Seal lamas nüüd suremisel haige laps. Mis pidi saama siis, kui arstim oli otsas?

Me olime „kinni sajatud“, nagu ülal põhjas üksikud asundused on kinni tuisatud. Pealik Umbiquiri ja mõned vabatahtlikud pakkusid end, niipea kui vihm lubas, Metrarosse ja esimesse valgesse asundusse matkama, kus võib saada arstimit. Vihma aga kohises vahetpidamata alla, päeval ja ööl. Sutchique jõgi oli mõne meetri võrra tõusnud ja lainetas tugevasti. Tema tumepruunid vood kandsid juurtega üleskistud puid ja terveid saari banaani- ja kassiapõõsastega pärivett. Niisuguseist kärevoolulisist jõgedest ei saa ükski inimene läbi ujuda ega kanuuga läbida; neid jõgesid on teel ees kolm. Mets oli üle ujutatud ja metsaalune oli libe nagu kala. Metslased tulid gruppide viisi ja küsisid sumbutatud häälega väikese tervise järele, keda nad väga armastasid. Nad kõik tahtsid aidata, kuid võisid teha niisama vähe kui meiegi. All jõe ääres istus pealik Umbiquiri liikumatult ja jälgis pidevalt vett, kuna vihm oli peaaegu lakanud. Kui vesi niivõrd vajus, et hea ujuja võis läbi pääseda, ta oli ühes oma meestega valmis elu kaalule panema. Kuid jõgi tõusis veelgi ja meie lapse palavik suurenes. Arstim ja tema noore elu lootus vähenesid järjest.

Korruga astus Umbiquiri oma meestega meie hütti ja lausus: „Jõgi vajub. Anna meiele kum-

mikott posti ja arstirohupudeliga, me läheme.“ Nad viskusid jõkke. Kuigi nad olid tublid ujujad, kiskus vool neid nagu ajupuud mõnisada meetrit kaasa. Nad said kinni haarata teisel kaldal rippuvaist oksist, ronisid maale ja algasid metsikut võidujooksu surmaga. Haige lapse heaks nad panid oma elu kaalule suurvee, madude ja palaviku vastu, sumpasid läbi soode, tungisid läbi kibuvitsarägastiku. Teel nad magasid ja sõid vaevalt ning jõudsid ebainimlike väsitavate jõupingutuste järele Metrarosse väga ebaharilikul ajal, keskööl. Sealne indiaanlane-õpetaja, saduldas otsekohe ja ratsutas pilkasel pimedal ööl Paraná kolooniasse, kus oli arstimit saada, ning kihutas otsekohe tagasi Metrarosse, kus Umbiquiri kaaslastega puhkas. Niipea kui ta ulatas sadulast arstimit, asusid indiaanlased koduteele. Nad jooksid Yuriniqui ja Paraná ühtejooksuni, kus me omal ajal oma jõelsõitu algasime. Siis nad ei suutnud enam. Nende jalad olid tursunud pikast jooksmisest vees ja mudas, kriimustatud ja katki lõigatud teravaist kivist, okkaist ning teravaist kõrkja- ja bambuselehist; lahtised haavad jooksid verd. Mis teha? Lasta last surra või surra ise? Nad olid leidnud vana balsaparve ja otsustasid sellel edasi sõita. Heas usus nad pidi end laskma kanda rebivast suurveest läbi paljude kaljurahnude, veekeeriste ja lainetuse. Sellises uputuses polnud võimalik parve juhtida; nende hukkumisevõimalused olid palju suuremad kui lootus elavalt misjonijaama jõuda.

Sel ajal kui ustavad indiaanlased mäslaval jõel võitlesid oma elu eest, tegin raskeima töökogu misjoniteenistuse kestel: valmistasin puusärgi meie surnud lapsele. Ta suri kell 10 hommikul. Kell 4 pärast lõunat tulid komberdades väsinud, täiesti nõrkenud, veriste jalgade ja mudaste kehadega indiaanlased ning tõid arstimit.

(Järgneb)

Juutide saatus

(Järg)

juure, ja toon nad siia maa ja selle rahva peale, kõigi nende paganate peale, mis ümberkaudu on, ja tahan neid sootumaks ära kaotada ja neid panna ehmatuseks ja vilistamiseks ja niisuguseiks, mis igaveseks ajaks paljaks jäävad.“ Jer. 25, 8. 9. Ja edasi on öeldud: „Ja ma tahan maa koguni lagedaks teha, ja tema kõrk tugevus peab ära lõppema, ja Iisraeli mäed peavad saama ära hävitatud, et ükski ei või seal käia.“ Es. 33, 28.

(Järgneb.)

Söömise küsimus

Inimkond on ikka veel paljude haiguste võimuses, hoolimata sellest, et arstiteadus on kiiresti arenenud ning rikastanud maailma uute leiutustega ravimise alal. Teadmised on olemas, aga kahjuks laiemad rahvakihid ei omanda neid tarvilisel määral. Seetõttu ei olegi suudetud piiri panna massihaigustele nagu jooksva, halvatus, suhkurtõbi, rasvumine, vähk jne.

Uurimused on näidanud, et haiguste tekkimist võib mõjutada mitteõige toitumine. On selgunud, et teaduse põhjal uuendatud toitudega võib ära hoida tervet rida haigusi. Selleks aga peavad inimesed olema teadlikud oma keha rakendusest ja tarbeist, neil peavad olema selged õige toitumise põhimõtted ja alused.

Inimene ei toitu juba ammu enam kooskõlas looduseeadustega, vaid laseb end mõjutada ja kaasa kiskuda halvadest harjumustest, ettekujutustest ja eelarvamustest. Tsiviliseeritud inimene on kaotanud loomuliku algupärasuse, loomusunni, mis teda oleks võinud juhtida toidu valikul. Ta on kinni harjumuste ahelikus, ja neist vabanemine nõuab suurt tahtepingutust teadmiste omandamisel ja oma elu korraldamisel. On inimesi, kes aimavad õiget teed toitluses, kuid nad on liig hoolimatud enese suhtes, et õigeid põhimõtteid teostada, aga enamik inimesi ei tulegi selle peale, et võib olla midagi õigemad kui on nende omad arvamisid ja harjumused.

Meie aja inimene kasutab kõiki võimalusi ja võtteid, et muuta oma toit „peeneks ja mugavaks“. Selleks on kaasa aidanud igasugused tööstused konserveerimise, steriliseerimise, jahvatamise jne. näol, ja ka vales suunas arendatud kokakunst. Toit on muutunud mugavamaks ja

libedamalt allaneelatavaks, kuid organismile väheväärtuslikuks. Kokkakunsti mõjul on toit muutunud naudinguks, kusjuures on unustatud toidu peaaülesanne.

On levinud arvamine, et inimese organism on nagu tühi kott või masin, mis kõik temasse saadetava vastu võtab ja ära kasutab. Kuid hulgast elavaist rakukestest koosneval inimese kehal on nagu igal elaval olendil oma reeglipärased talitlused (funktsioonid), normid ja tarbed, mis nõuavad seda duse p ä r a s t rahuldust.

Toitlusoskus ei piirdu kaugeltki ainult „supikeetmise“ oskusega, kuigi ka viimast meil sageli alahinnatakse, vaid tema käsitus on paisunud suureks huvitavaks teaduseks, mis täis uudsust ja avastusi.

Teaduse põhjal teame, et toit ei ole üksnes keha ülalpidaja, vaid ta on ka meie elujõu ja töö- ning loomisrõõmu võimaldaja. Toidu mõju ei ole üksnes materiaalne, aineeline, asendav, vaid ka dünaamiline, sütitav, ergutav. Toit võib ära hoida haigusi ja neid ravida, aga ta võib neid ka tekitada. Inimesed peaksid jõudma veendumusele, et toitumine ja tervis on omavahel suuresti seotud ja täiesti sõltuvad teineteisest.

Olgu nende ridade ülesanne juhtida tähelepanu vajadusele uurida tervishoiu küsimusi eriti söömise alal. Meie raamatuturul on leida mitmed teosed, kus seda küsimust käsitatakse.

Peab veel mainima, et pühadest on rahva tervisele suur kahju, sest siis liialdatakse söömisel. Kas ei peaks inimene oma kõige kõrgema hüve — tervise — pärast oma soove piirama!

Lastele

Juku õnn

Juku arvas enese olevat kõige õnnetuma poisi maailmas. Kõik näis temal minevat halvasti.

Tema vaade elu peale oli tume eriti nüüd, kus ta ainuke klaasmuna oli veerenud mustavee kaanali.

Aga peale selle õnnetuse oli tal veel palju muud, mis andsid end valusalt tunda. Üks oli see, et tal ei olnud sel külmal ajal korralikke riideid. Tal puudusid soojad sukad ja soe pesu, ega olnud ka lootust nende saamiseks. Isal ei olnud tööd.

Teine oli see, et ta pidi kannatama nälga. Mitu tundi oli juba möödunud lõunasöögi ajast, ja tükike võileiba, mis ta siis sai, näis olevat kadunud otsekui lõunapoolusele. Kui ta nüüd lonkis, käed taskus, mööda uulitsaid, nägi ta palju poisse ja tüdrukuid kaduvat ilusatesse majadesse, et minna õhtusöögile. Ta teadis, et tal tuleb ronida üles

mööda musta, kitsast treppi oma katusekambri, et saada tükike leiba tee juure.

Ta möödus ühest mänguasjade kauplusest, kus vaateaken hiilgas valgusest ja oli täis kõiksugu asju, mis täidaksid rõõmuga iga poisi südant. Ta peatus hetkeks ja pani tähele kuidas poisid ja tüdrukud tulid välja, meeldivad pakid kaenlas. Juku pistis käe sügavamale tasku põhja ja katsus kolmesendilist, mis oli kogu ta varandus. Meeleldi oleks ta soovinud osta midagi oma väikesele õele, kes lamas kodus haigena.

„Ma olen kõige õnnetum poiss, kes kunagi elanud!“ õhkas ta.

Järgmisel päeval aga näis ka temal olevat õnne. Ta kõndis mööda tänavat, kui keegi hästi rietatud daam teda peatas.

„Kas sinu nimi on Johannes Muru?“ küsis ta.
„Ja, proua,“ ütles Juku, imestades, mis nüüd küll juhtub.

„Tubli,“ ütles daam, „sinu nimi on märgitud meie koguduse nimestikku. Me tahame, et sa tuleksid tuleval nädalal meie jõulupuule. Siin on pilet sinu jaoks!“

„Luban tulla,“ ütles Juku, tuletades meele, mida muud võiks veel öelda. „Aga, kuidas on lugu Leeniga. Teate, ta on minu haige õde. Ta peaks ka tulema, ta on ehk juba terve selleks ajaks.“

„Mul on väga kahju temast, aga meie võime kutsuda seekord ainult ühe lapse igast perekonnast,“ ütles daam lahkelt. „Järgmine kord lubame tulla kaasa ka sinu õde.“

„Siin on õnn ja õnnetus korraga,“ mõtles Juku endamisi, kui eemaldus proua, „õnn mulle, kuid õnnetus vaesele Leenile.“

Siis vilksatas ta peas hea mõte, lasta minna Leenit enese asemel. Ta vaatas oma kutsekaardile. Seal oli aga lugeda: „Maksev ainult omanikule — Johannes Murule“. „Jällegi õnnetus,“ lausus Juku.

Nii siis, Juku läks teatud päeval piduõhtule. Seal oli väga lõbus, nii et Juku unustas kõik oma mured ning raskused. Kõik oli siin isesugune ja imestusväärne. Kunagi oma elus polnud ta saanud nii palju häid sööke.

Söögilaualt lahkudes mängisid lapsed mitmesuguseid mängu, kuni jõudis aeg, kus hakati jagama välja jõulukinke. Milline vaimustus valdas kõiki, eriti veel siis, kui lubati igapähele valida endale seda, mis talle meeldis kõige enam!

Juku suutis vaevalt seista rahul, kui ta nägi minevat teisi lapsi kinkide järele. Ta tundis end kui nõelte peal.

Juku oli näinud jõulupuul küljes rippuvat just säärast masinat, millist ta oli igatsenud enesele juba ammu. Poisis pesitses salakartus, et vahest keegi teine küsib seda endale, enne teda.

Viimaks ometi, pärast pikka ärevat ootust, tuli Juku kord. „Johannes Muru!“ hüüdis daam jõulupuust juures.

Juku kargas istmelt nagu kahurikuul. Ainus asi, mida ta veel suutis näha, oli punane masin. See oli veel kohal.

Lähenedes Juku märkas, et see oli seesama daam, kes oli rääkinud temaga tänaval ja annud talle pileti. Kohe tuli talle uus mõte.

„Ja mis tahaksid siisi sina Juku?“ küsis daam, „sa võid valida, mida ise soovid.“

Milline ettepanek! Juku suutis võtta seda vaevalt tõena. Ta seisis ja silmitses ärevalt kõiksugu mänguasjadega kaetud jõulupuud. Veel kord peatusid ta silmad ilusal masinal.

„Kõige enam,“ ütles ta, vaadates daami peale, „tahaksin seda punast masinat, aga kui teil selle vastu midagi pole, siis võtaksin selle ilusa kirju nuku.“

Pisarad täitsid poisi silmi, kui ta seda ütles, aga otsustavalt hoidis ta kõrgel oma pea.

Daam sai aru lapse hingelisest võitlusest. Sõna lausumata ulatas ta Jukule soovitud nuku. Nüüd pigistas daam õrnalt Juku kätt ja kummardades sosistas ta: „Jumal õnnistagu sind, hea laps!“

Kuid teised lapsed ei mõistnud Juku tegu. Vähe aja pärast kadus teiste laste tagasihoidlikkus. Kisa ning käre tegid nad teatavaks, et Juku oli valinud nuku. Mõned poisid kihistasid naerda. Teised hüüdsid: „Rumalus on poisil võtta nukku!“ Väikesed tütarlapsed aga ütlesid: „Seda nukku tahtsime meie endale.“

Juku punastas. Ta ei saanud midagi parata selle vastu. Lõpuks muutus poisi seisukord nii

Meeldiv jõulukink.

piinlikuks, et ta pani mütsi pähe ja lahkus koolist kurvalt, nukuke kaenla all.

Kõige tee mõtles ta paha õnne peale, mis näis teda kiusavat tänasel õhtul. Esiteks oli ta pidanud ohverdama vabatahtlikult oma ilusa masina ja teiseks ta oli muutunud teistele naerukanniks.

„Ma olen küll kõige õnnetum poiss,“ lausus ta mõttes. Siis tundis ta aga nukukest oma kaenla all. Kohe selginesid ta mõtted ning ta sammud kiirenesid. Mõned minutid hiljem oli ta juba väikeses pimedas toas, kus lamas ta õde haigena.

„Ma olen väga rõõmus, et tulid viimaks,“ ütles Leeni. „Kui igav on siin olla üksi...“

„Aga mis sul seal käes on?“ küsis ta, tõustes voodis istukile. Särasilmil piilus laps nuku poole. „On see ilus nukuk tõi minule? Oh Juku, Juku, kui hea vend sa oled!“

Juku unustas ära oma paha õnne. Rõõmutunne valdas teda, nähes oma õe heameelt. Kui rõõmus oli poiss, et ta oli valinud nuku, aga mitte masina!

Samal hetkel koputati uksele. Sisse astus too lahke daam.

„Ma tulin ütleva, et mul on väga kahju selle üle, et teised lapsed end nii pahasti ülal pidasid,“ seletas daam. „Ka neil on nüüd kahju. Ma ütlesin neile, miks sa nuku valisid, ja nad palusid mind sulle tuua midagi. Siin see ongi. Nüüd aga pean ma minema, sest on juba hilja. Head õhtut!“

Juku hingas sügavalt ja avas paki. Seal sees oli masin...

Siis hüppas ta rõõmu pärast Leeni voodi juures ja ütles: „Nüüd olen ma kõige õnnelikum poiss, kes kunagi elanud!“

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus. Toimetuse ja talituse Tallinnas, Merepuistee 14-a. Vastutav toimetaja: M. Bärengrub. Abitoimetaja: H. Pilt. S. P. A. Eesti Liidu väljaanne. Tellimine kõigist postiautustest. Tellimishind aastaks 2 kr. 50 s., poolaastaks 1 kr. 30 s.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2.

Ilmunud 13. detsembril 1939.

HIND 25 SENTI